

DOI: 10.32999/ksu2307-8030/2019-35-19

УДК 657

Дорошенко О.О.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту
Національного університету водного господарства та природокористування
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6428-0326>
E-mail: o.o.doroshenko@nuwm.edu.ua*

Вашай Ю.В.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії
Національного університету водного господарства та природокористування
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0664-0485>
E-mail: y.v.vashai@nuwm.edu.ua*

Якимчук А.Ю.

*доктор економічних наук, професор кафедри державного управління,
документознавства та інформаційної діяльності
Національного університету водного господарства та природокористування
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5038-5215>
E-mail: alinayakim@ukr.net*

ІНФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ПІДҐРУНТЯ ОЦІНКИ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Статтю присвячено обґрунтуванню інформаційних підстав для обчислення, оцінки та аналізу індикаторів економічної безпеки реального сектору економіки України. Авторами розкрито послідовність формування інформаційної бази для оцінки індикаторів економічної безпеки держави. Досліджено регламентацію бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання, що є підставою для формування показників економічної безпеки. Наведено фінансово-економічні індикатори виробничої, енергетичної, науково-технологічної, продовольчої безпеки, а також облікову основу для їх формування. З'ясовано, що наявність даних про рух інформації від первинних документів суб'єктів державного та недержавного секторів економіки до індикаторів економічної безпеки держави дасть змогу впорядкувати канали інформаційних ресурсів для отримання на загальнодержавному рівні достовірної, актуальної, адекватної, об'єктивної та релевантної інформації.

Ключові слова: економічна безпека, індикатори економічної безпеки, бухгалтерський облік, фінансова звітність, стандарти бухгалтерського обліку.

Дорошенко Е.А., Вашай Ю.В., Якимчук А.Ю. ИНФОРМАЦИЯ СИСТЕМЫ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА КАК ОСНОВА ОЦЕНКИ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ

Статья посвящена обоснованию информационных поводов для вычисления, оценки и анализа индикаторов экономической безопасности реального сектора экономики Украины. Авторами раскрыта последовательность формирования информационной базы для оценки индикаторов эколого-экономической безопасности государства. Исследована регламентация бухгалтерского учета и финансовой отчетности субъектов хозяйствования, которая является основанием для формирования показателей эколого-экономической безопасности. Приведены финансово-экономические индикаторы производственной, энергетической, научно-технологической, продовольственной безопасности, а также учетная основа для их формирования. Установлено, что наличие данных о движении информации от первичных документов субъектов государственного и негосударственного секторов экономики к индикаторам экономической безопасности государства позволит упорядочить каналы информационных ресурсов для получения на общегосударственном уровне достоверной, актуальной, адекватной, объективной и релевантной информации.

Ключевые слова: экономическая безопасность, индикаторы экономической безопасности, бухгалтерский учет, финансовая отчетность, стандарты бухгалтерского учета.

Doroshenko Olena, Vashay Yulia, Yakimchuk Alina. ACCOUNTING SYSTEM INFORMATION AS THE BASIS FOR THE ASSESSMENT OF INDICATORS OF ECONOMIC SAFETY OF THE REAL SECTOR OF ECONOMY

The article is devoted to substantiation of information bases for calculation, evaluation and analysis of economic security indicators of the real sector of the Ukrainian economy. The relevance of the topic is that maintaining an adequate level of economic security must be based on an adequate and relevant information base. The Economic Security Information Base includes a set of indicators grouped by different areas of economic activity. Systematic statistical information, which is the basis for the formation of such indicators, is integrated into the accounting and financial reporting systems of public and non-governmental entities. In this regard, accounting and financial reporting is a fundamental information base on which to assess the economic security of the state and formulate a set of measures to support it. The authors have disclosed approaches to interpreting the concept of the term "economic security" and "security of the real economy." The sequence of formation of information base for estimation of economic security indicators of the state according to the sequence: "sources of formation of statistical information – summary sources of information – groups of indicators by sources of information" is presented. The regulation of accounting and financial reporting of business entities, which is the basis for the formation of economic security indicators is investigated. The financial and economic indicators of production, energy, scientific and technological, food security, as well as the accounting basis for their formation are presented. It is established that the availability of data on the movement of information from the primary documents of the subjects of the state and non-state sectors of the economy to the indicators of the economic security of the state will allow to organize the channels of information resources in order to obtain at the national level reliable, relevant, adequate, objective and relevant information.

Keywords: economic security, economic security indicators, accounting, financial reporting, accounting standards.

Постановка проблеми. Інформаційна база економічної безпеки включає набір індикаторів, згрупованих за різними сферами економічної діяльності. Систематизована статистична інформація, що є основою для формування таких показників, інтегрується в системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів державного й недержавного секторів економіки. У зв'язку з цим дані бухгалтерського обліку й фінансової звітності є фундаментальною інформаційною основою, на якій базуються оцінка економічної безпеки держави та формування комплексу заходів щодо її підтримки.

Рівень економічної безпеки України є визначальним чинником у процесі прийняття рішень щодо інвестування капіталу з боку іноземних компаній та фінансових організацій. Підтримка достатнього її рівня має ґрунтуватися на адекватній та релевантній інформаційній базі, яка включає показники економічної діяльності за різними сферами. Систематизована статистична інформація, що є основою для формування таких показників, інтегрується в системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності

суб'єктів державного й недержавного секторів економіки. У зв'язку з цим дані бухгалтерського обліку й фінансової звітності є фундаментальною інформаційною основою, викривлення або невірне представлення якої спричинить подання неправдивої інформації щодо рівня економічної безпеки держави, а отже, і прийняття невірних управлінських рішень на загальнодержавному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми економічної безпеки на різних рівнях – від мікрорівня до глобального досліджуються в численних публікаціях вітчизняних та зарубіжних учених. Цими питаннями в розрізі різних складників економічної безпеки займаються такі вчені, як Я. Жаліло, О.В. Лепьохін, В.І. Мунтіян, Г.А. Пастернак-Таранушенко, В.А. Предборський, С.В. Северина, В.К. Сенчагов, О.В. Царенко та ін. При цьому не знаходить своє відображення в працях українських авторів зв'язок макроекономічних показників із мікроекономічними, у досить обмеженому ракурсі розглядаються питання інформаційного забезпечення визначення індикаторів економічної безпеки.



Рис. 1. Послідовність формування інформаційної бази для оцінки індикаторів економічної безпеки держави

Джерело: розроблено авторами

Метою статті є дослідження облікового забезпечення оцінки показників економічної безпеки реального сектору економіки з метою формування релевантної інформаційної бази для управління нею.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Як зазначає український дослідник О.В. Царенко [1], найважливішою якісною характеристикою розвитку певної просторової системи є визначення її здатності підтримувати нормальні умови життєдіяльності, стійке забезпечення ресурсами розвитку та достатній рівень економічної безпеки. Гарантування достатнього рівня економічної безпеки просторових систем є важливою передумовою її розвитку. Несвоєчасне усунення проблем у функціонуванні однієї з ланок здатне спричинити негативні наслідки в масштабах економіки всієї країни.

Аналіз досліджень провідних учених даної галузі дає змогу виокремити певні напрями трактування сутності економічної безпеки.

Згідно з першим напрямом, економічна безпека трактується як стан забезпечення національних інтересів і здатності розвитку [2, с. 16; 3, с. 5; 4, с. 29].

Інший підхід до тлумачення економічної безпеки, якого притримується відомий учений у цій сфері В.І. Мунтіян, передбачає здійснення певного комплексу заходів: «Економічна безпека – це загальнонаціональний комплекс заходів, спрямованих на постійний і стабільний розвиток економіки держави, що включає механізм протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам. Стан захищеності економічних інтересів особи, суспільства і держави, розвитку достатнього оборонного потенціалу, що сприятиме стійкому й ефективному функціонуванню економіки в режимі розширеного відтворення, створенню передумов для підтримки і поліпшення рівня життя громадян, задоволення корінних національних інтересів у виробничо-економічній сфері, фінансовій, зовнішньоекономічній, технологічній, енергетичній, продо-

Таблиця 1

Регламентация об'єктів обліку, що лежать в основі обчислення індикаторів виробничої та енергетичної безпеки

№ з/п	Найменування індикатора	Об'єкти обліку	Стандарти, що регламентують облік об'єктів в Україні
1	Середнє співвідношення обсягів валової доданої вартості (далі – ВДВ) промисловості України та ВДВ промисловості окремих країн Європи, відсотків	Доходи суб'єктів господарювання	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»
2	Різниця індексу ВДВ промисловості України та Китаю, відсоткових пунктів	Доходи суб'єктів господарювання	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»
3	Різниця індексу промислового виробництва України та Росії, відсоткових пунктів	Собівартість виробництва	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»
4	Ступінь зносу основних засобів промисловості, відсотків	Знос основних засобів Первісна вартість основних засобів	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»
5	Частка високотехнологічної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції, відсотків	Доходи від реалізації	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»
6	Трудомісткість промислового виробництва, відсотків	Витрати на оплату праці Собівартість виробництва	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»
7	Рентабельність операційної діяльності промислових підприємств, відсотків	Прибуток від операційної діяльності Витрати операційної діяльності	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»
8	Обсяг виконаних будівельних робіт до 1990 року, відсотків	Собівартість виробництва (за видом економічної діяльності «Будівництво»)	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»
9	Ступінь зносу основних засобів у будівництві, відсотків	Знос основних засобів Первісна вартість основних засобів	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»
10	Рентабельність операційної діяльності підприємств будівництва, відсотків	Прибуток від операційної діяльності Витрати операційної діяльності	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»
11	Ступінь зносу основних засобів на підприємствах транспорту та зв'язку, відсотків	Знос основних засобів Первісна вартість основних засобів	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»
12	Рентабельність операційної діяльності підприємств транспорту та зв'язку, відсотків	Прибуток від операційної діяльності Витрати операційної діяльності	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»
15	Ступінь зносу основних засобів у сільському господарстві, мисливстві, лісовому господарстві, відсотків	Знос основних засобів Первісна вартість основних засобів	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»
16	Знос основних виробничих фондів підприємств паливно-енергетичного комплексу, відсотків	Знос основних засобів Первісна вартість основних засобів	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»
17	Відношення інвестицій у підприємства паливно-енергетичного комплексу до ВВП, відсотків	Капітальні інвестиції	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»

Джерело: згруповано авторами

вольчій та інших субекономічних сферах» [5].

Згідно з третім підходом, вчені в дефініції економічної безпеки акцентують увагу на здатності до розширеного відтворення [6].

За четвертим підходом вчені у визначеннях наголошують, власне, на стійкості до загроз [7, с. 8]: «Стан національної економіки, який дає змогу зберегти стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз та спроможний задовольняти потреби особистості, суспільства, держави».

О.В. Лепьохін та С.В. Северина вважають, що для чіткого уявлення про механізм запобіжних дій проблему забезпечення економічної безпеки України необхідно розглядати саме в контексті глобалізації соціально-економічних процесів [8, с. 31].

На нашу думку, під поняттям «економічна безпека держави» слід розуміти такі економічні умови функціонування реального та фінансового секторів національної економіки, за яких гарантується дотримання національних інтересів, мінімізується дія зовнішніх та внутрішніх загроз, що забезпечує ефективність та незалежність національної економіки, її стабільність та стійкість, здатність до відтворення і розвитку та дотримання соціальних стандартів.

У макроекономічному аналізі в межах національної економіки прийнято виділяти два боки:

- 1) матеріально-речову, або фізичну, економіку;
- 2) монетарну, або грошову, економіку.

Уважаємо, що такого поділу слід дотримуватися і під час здійснення макроекономічного аналізу економічної безпеки.

У макроекономіці фізична економіка охоплює ресурси – працівників, природні багатства, капітал (засоби виробництва) та виготовлені життєві блага [10, с. 14]. Її характеризують за допомогою реальних змінних, до яких відносять кількісні змінні, наприклад реальний ВВП, обсяг капіталу, та відносні ціни, наприклад реальну заробітну плату, реальну процентну ставку [10, с. 33]. Зважаючи на це, у нашій роботі будемо розглядати безпеку реального сектору економіки, у складі якого виділимо ключові ресурси та результати національної економіки.

Індикатори економічної безпеки України та їхні критичні значення визначено Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня економічної безпеки [9]. Показники, що лежать в основі розрахунку економічної безпеки, формуються на підставі статистичних даних, які, своєю чергою, отримуються на підставі зведення показників звітності (рис. 1).

У межах кожного зі складників економічної безпеки можна виділити чотири групи індикаторів за джерелами отримання інформації для їх розрахунку: фінансово-економічні показники діяльності суб'єктів господарювання, соціально-демографічні показники, порівняльні показники та зведені міжнародні індекси, інші показники. Кожен з індексів, що належить до вказаних груп, здебільшого формується на

Таблиця 2

Регламентация об'єктів обліку, що лежать в основі обчислення індикаторів науково-технологічної безпеки

№ з/п	Найменування індикатора	Об'єкти обліку	Стандарти, що регламентують облік об'єктів в Україні
1	Валове нагромадження основного капіталу, відсотків ВВП	Нефінансові активи Основні засоби	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності»; Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби»; Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 122 «Нематеріальні активи»
2	Відношення вартості нововведених основних засобів до обсягу капітальних інвестицій, відсотків	Основні засоби Капітальні інвестиції	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»; Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби»
3	Відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, відсотків	Фінансові інвестиції	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»
4	Відношення кредитів, наданих нефінансовим корпораціям та домашнім господарствам на придбання, будівництво та реконструкцію нерухомості (кумулятивно, скореговані на курсову різницю), відсотків ВВП	Кредити	МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання»; МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи»; МСФЗ 9 «Фінансові інструменти».
5	Частка продукції, що була реалізована на конкурентних ринках країни, відсотків загального обсягу продукції (станом на початок року)	Доходи від реалізації продукції	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»
6	Питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП, відсотків	Доходи від виконання НДР	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 124 «Доходи»
7	Відношення витрат на наукові та науково-технічні роботи за рахунок держбюджету, відсотків ВВП	Витрати на НДР	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 «Витрати»
8	Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промисловості, відсотків	Доходи від реалізації продукції	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»
9	Відношення експорту роялті, ліцензійних послуг, комп'ютерних та інформаційних послуг, наукових та конструкторських розробок, послуг в архітектурних, інженерних та інших технічних галузях, відсотків до ВВП	Експорт послуг	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»; Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів»

Джерело: згруповано авторами

Таблиця 3

Регламентация об'єктів обліку, що лежать в основі обчислення індикаторів продовольчої безпеки

№ з/п	Найменування індикатора	Об'єкти обліку	Стандарти, що регламентують облік об'єктів в Україні
1	Співвідношення обсягів виробництва та споживання м'яса та м'ясних продуктів на одну особу, відсотків	Собівартість продукції (м'яса та м'ясних продуктів)	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»
2	Співвідношення обсягів виробництва та споживання молока та молочних продуктів на одну особу, відсотків	Собівартість продукції (молока та молочних продуктів)	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»
3	Співвідношення обсягів виробництва та споживання яєць на одну особу, відсотків	Собівартість продукції (яєць)	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»
4	Співвідношення обсягів виробництва та споживання олії на одну особу, відсотків	Собівартість продукції (олії)	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»
5	Співвідношення обсягів виробництва та споживання цукру на одну особу, відсотків	Собівартість продукції (цукру)	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»
6	Співвідношення обсягів виробництва та споживання картоплі на одну особу, відсотків	Собівартість продукції (картоплі)	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»
7	Співвідношення обсягів виробництва та споживання овочів та продовольчих баштанних культур на одну особу, відсотків	Собівартість продукції (овочів та продовольчих баштанних культур)	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»
8	Частка продажу імпортованих продовольчих товарів через торговельну мережу підприємств, відсотків	Дохід від реалізації	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»

Джерело: згруповано авторами

підставі зведеної Державною службою статистики статистичної інформації. Статистична інформація, своєю чергою, отримується або шляхом вибірових статистичних спостережень, або за адміністративними даними, або як зведення показників діяльності суб'єктів господарювання.

Можна виділити чотири групи суб'єктів господарювання: підприємства (суб'єкти приватного сектору), суб'єкти державного сектору, банки та суб'єкти небанківського фінансового ринку (страхові компанії, фондові компанії) та інші суб'єкти фінансового ринку.

Для підприємств та суб'єктів державного сектору в Україні розроблено національні стандарти бухгалтерського обліку, гармонізовані з міжнародними. Банки складають фінансову звітність та ведуть бухгалтерський облік відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності та нормативно-правових актів НБУ, що регламентують їх застосування. Страхові компанії, фінансові посередники та інші суб'єкти фінансового ринку також керуються міжнародними стандартами з використанням методичних рекомендацій та інших нормативно-правових актів Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України.

У табл. 1 наведено фінансово-економічні індикатори виробничої та енергетичної безпеки, які формуються здебільшого на підставі фінансової звітності підприємств, зокрема в розрізі таких об'єктів обліку, як доходи, собівартість виробництва, витрати та прибуток від операційної діяльності, знос основних засобів, первісна вартість основних засобів підприємств за різними видами економічної діяльності.

Оцінка науково-технологічної безпеки (табл. 2) базується на об'єктах обліку, що виникають як у суб'єктів приватного сектору, так і у суб'єктів державного сектору економіки.

Продовольча безпека містить значну кількість показників-співвідношень обсягів виробництва та споживання ключових продуктів харчування (табл. 3). Обсяги споживання визначаються Державною службою статистики на підставі статистичних обстежень домогосподарств. Інформація про обсяги виробництва цих видів продукції надходить від сільськогосподарських підприємств у спеціальних фор-

мах статистичної звітності, а облік витрат виробництва здійснюється відповідно до П(С)БО.

Висновки. Роль інформації для прийняття управлінських рішень у сфері економічної безпеки держави є основоположною. У зв'язку з тим, що макроекономічні показники, які є основою для розрахунку рівня економічної безпеки, формуються на підставі даних щодо діяльності кожної окремої господарської одиниці, проблеми формування звітності та ведення бухгалтерського обліку мають також макроекономічний характер. Наявність даних про рух інформації від первинних документів суб'єктів державного та недержавного секторів економіки до індикаторів економічної безпеки держави дасть змогу впорядкувати канали інформаційних ресурсів для отримання на загальнодержавному рівні достовірної, актуальної, адекватної, об'єктивної та релевантної інформації.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Царенко О.В. Технологія управління економічною безпекою просторових систем. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2012. № 8. С. 114–122.
- Предборський В.А. Економічна безпека держави : монографія. Київ : Кондор, 2005. 391 с.
- Экономическая безопасность России. Общий курс. / под ред. В.К. Сенчагова. Москва : Дело, 2005. 896 с.
- Пастернак-Таранушенко Г.А. Економічна безпека держави. Статистика процесу забезпечення : підручник / за ред. Б. Кравченка. Київ : Кондор, 2002. 302 с.
- Мунтіян В.І. Економічна безпека України : монографія. Київ : КВІЦ, 1999. 463 с.
- Жаліло Я. Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика : монографія. Київ : НІСД, 2003. 368 с.
- Шлемко В.Т., Білько І.Ф. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення : монографія. Київ : НІСД, 1997. 144 с.
- Лельохін О.В., Северина С.В. Теоретичне узагальнення змісту економічної безпеки держави в сучасних умовах глобалізації світового економічного простору. *Аеросіті*. 2019. № 7. С. 26–31.
- Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 р. № 1277. URL: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm (дата звернення: 13.09.2019).
- Панчишин С.М. Макроекономіка : навчальний посібник. Київ : Либідь, 2002. 614 с.

REFERENCES:

1. Tsarenko O.V. (2012). Tekhnolohiia upravlinnia ekonomichnoi bezpekoiu prostorovykh system [Technology of management of economic security of spatial systems]. *Actual problems of development of regional economy*, 8, 114–122. [in Ukrainian]
2. Predborskyi V.A. (2005). Ekonomichna bezpeka derzhavy [Economic security of the state]. Kyiv : Condor. [in Ukrainian]
3. Senchahov V.K. (ed.) (2005). Ekonomycheskaia bezopasnost Rossyy. Obshchyi kurs [Economic security of Russia. General course]. Moscow : Delo. [in Russian]
4. Pasternak-Taranushenko H.A. (2002). Ekonomichna bezpeka derzhavy. Statystryka protsesu zabezpechennia [Economic security of the state. Provisioning process statistics]. Kyiv : Condor. [in Ukrainian]
5. Muntian V. I. (1999). Ekonomichna bezpeka Ukrainy [Economic security of Ukraine]. Kyiv : KVIC. [in Ukrainian]
6. Zhalilo Ya. (ed.) (2003). Ekonomichna stratehiia derzhavy: teoriia, metodolohiia, praktyka [Economic strategy of the state: theory, methodology, practice]. Kyiv : NISD. [in Ukrainian]
7. Shlemko V.T., Binko I.F. (1997). Ekonomichna bezpeka Ukrainy: sutnist i napriamky zabezpechennia [Economic security of Ukraine: essence and directions of providing]. Kyiv : NISD. [in Ukrainian]
8. Lepokhin O.V., Severyna S.V. (2019). Teoretychne uzahalennia zmistu ekonomichnoi bezpeky derzhavy v suchasnykh umovakh hlobalizatsii svitovoho ekonomichnoho prostoru [Theoretical generalization of the content of economic security of the state in the current conditions of globalization of the world economic space]. *Agrosvit*, 7, 26–31 [in Ukrainian]
9. About approving of Methodical recommendations about the economical safety level calculation of Ukraine: order of Ministry of economical development and trades of Ukraine, October, 29, year 2013 N 1277. Access mode: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm (accessed 13 September 2019)
10. Panchyshyn S.M. (2002). Makroekonomika [Macroeconomics]. Kyiv : Libid. [in Ukrainian]

*Стаття надійшла до редакції 13.09.2019.
The article was received 13 September 2019.*